SVENSKT NÄRINGSLIV

Socialdepartementet

Vår referens/dnr:
2026/167/CBK

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

Er referens/dnr:
S2026/01524

2026-11-02

Remissvar

Sjukpenninggrundande inkomst för personer med inkomst av näringsverksamhet

Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att yttra sig över promemorian Sjukpenninggrundande inkomst för personer med inkomst av näringsverksamhet (Socialdepartementet 2026-07-21).

- Svenskt Näringsliv *tillstyrker* förslaget att inkomst av näringsverksamhet vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst ska avse aktiv näringsverksamhet.
- Svenskt Näringsliv *avstyrker* förslaget att inkomst av näringsverksamhet vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst ska avse överskott av näringsverksamhet, då förslaget är ofullständigt utrett.
- Svenskt Näringsliv *avstyrker* förslaget att vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst införa en ny beräkningsregel för inkomst av näringsverksamhet som uteslutande bygger på historiska inkomster, dels för att regeln endast omfattar en femtedel av företagarna som bedriver aktiv näringsverksamhet, dels för att förslaget inte är tillräckligt utrett.
- Svenskt Näringsliv *avstyrker* förslaget om en ny beräkningsregel för så kallade kombinatörer, då förslaget är ofullständigt utrett.
- Svenskt Näringsliv *avstyrker* förslaget om att årsinkomsterna avseende inkomst av näringsverksamhet ska räknas om med prisbasbeloppet i stället för det förhöjda prisbasbeloppet, eftersom förslaget inte är tillräckligt utrett.
- Svenskt Näringsliv *tillstyrker* förslaget om sjukpenninggrundande inkomst på tidigare nivå för vissa försäkrade som återvänder till Sverige, men anser att förslaget bör omfatta alla anställda som återvänder till Sverige efter att de varit utsända för arbete på arbetsgivarens uppdrag.
- Svenskt Näringsliv *avstyrker* förslaget att ändringarna i socialförsäkringsbalken ska träda i kraft den 1 januari 2028.

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise
Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
www.svensktnaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

Allmänna synpunkter

Svenskt Näringsliv menar att företagsamma människor i framgångsrika och konkurrenskraftiga företag är avgörande för välståndet i landet. Fler och växande företag bidrar till att skapa nya arbetstillfällen och ökar tillväxten. Trots de mindre företagens ökade betydelse för tillväxten i Sverige, växer dessa företag förvånansvärt lite. Många människor vill starta eget och kan tänka sig att bli företagare, men alltför få av de sysselsatta tar steget till att bli företagare i Sverige. En orsak till detta är sannolikt systemfaktorer som påverkar viljan till entreprenörskap och ökat risktagande. En viktig fråga i sammanhanget är hur hög risken bedöms vara när man går från ett anställningsförhållande till egenföretagande. I denna riskbedömning ingår också skillnaden i möjlighet mellan anställda och egenföretagare att kunna ta del av det allmänna socialförsäkringssystemet.

Socialförsäkringssystemet kan betraktas som en del av företagsklimatet, eftersom det har betydelse för beslut som individer och företag fattar. Socialförsäkringen bör anpassas till att bättre spegla företagarens särskilda villkor och behov. Regelverket bör möjliggöra ökad valfrihet och flexibilitet för företagaren. Socialförsäkringssystemet är dock utformat för personer i ett ordinärt anställningsförhållande med jämna och förutsebara inkomster, utan hänsyn till företagarnas speciella situation. Det är emellertid stor skillnad mellan att driva egen verksamhet och att vara anställd. Många företagare har inkomster som varierar kraftigt över tid. En företagare har också andra kostnader än sin egen lön som måste täckas av hans eller hennes eget arbete, exempelvis lokalhyror och leasingavtal.

Svenskt Näringsliv menar att det är angeläget att fler personer vågar ta steget till företagande. Socialförsäkringen bör utformas så att drivkrafter att starta och driva företag skapas oberoende av företagsform. När det gäller så kallade kombinatörer så kan valet att driva verksamhet som deltidssysselsättning vid sidan av anställning vara ett tecken på osäkerheten i att lämna den trygghet som anställningen innebär. Socialförsäkringarnas utformning kan spela en stor roll vid överväganden att bli företagare på heltid, inte minst avseende kvinnors företagande.

Trygghet och förutsebarhet i socialförsäkringarna är viktiga förutsättningar för att fler ska välja företagande. Företagare, blivande företagare och de som kombinerar anställning med företagande upplever stor osäkerhet om och vilken ersättning de kan räkna med vid sjukdom och föräldraledighet. Regelverket uppfattas som krångligt och oförutsägbart, samtidigt som ett stort ansvar ligger på den enskilde företagaren att få korrekt information.

Sjukförsäkringen har sedan dess införande 1955 varit föremål för omfattande reformer och ändringar, viket medfört ett komplext och komplicerat regelverk, det gäller inte minst bestämmelserna kring sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Det är särskilt svårt för företagare att förutse och få sin SGI fastställd. Att införa beräkning av SGI som bygger på historiska inkomster kan möjliggöra en helt automatiserad hantering. Sådan beräkning kan förkorta de mycket långa handläggningstiderna för SGI-ärenden för egenföretagare, samtidigt som processen kan bli mer förutsägbar och transparent. Utredningen Ett förbättrat trygghetssystem för företagare – enklare och mer förutsägbart (SOU 2021:98) har lämnat förslag om övergång till historisk SGI för företagare som Svenskt Näringsliv i remissvar tillstyrkt. Svenskt Näringsliv beklagar att förslagen i den remitterade promemorian inte tagit större intryck av de förslag som lämnades i det remitterade slutbetänkandet.

De förslag som lämnas i promemorian avseende historiskt beräkningsunderlag för SGI för personer med inkomst av näringsverksamhet avser endast att träffa en mindre andel av företagarna. Enligt promemorian var antalet personer med inkomst av aktiv näringsverksamhet 477 200 år 2024. Antalet företagare som förslaget om ny beräkning för SGI avser att omfatta är enligt promemorian 82 000; det vill säga endast 17 procent av företagarna.[1] Det innebär att en betydande majoritet av företagarna kommer att omfattas av nuvarande komplexa regelverk, samtidigt som ett ytterligare regelverk för beräkning av SGI läggs till parallellt för knappt var femte företagare. Det medför att regelverket för företagare kommer bli än mer krångligt och komplext. Svenskt Näringsliv menar att förslagen i promemorian inte innebär ett enklare och mer förutsägbart inkomstunderlag för SGI för majoriteten av företagarna med aktiv näringsverksamhet.

Svenskt Näringsliv anser att det finns behov av ökad trygghet, enkelhet och förutsebarhet för företagare vid beräkning av SGI, samt stärkt kvalitet och effektivitet i handläggningen. I promemorian lämnas också förslag som skulle kunna bidra till detta. Svenskt Näringsliv anser dock att promemorian inte belyser alla konsekvenser som kan tänkas bli följd av förslagen och menar därför att förslagen inte är tillräckligt utredda. När förslag som lämnas påverkar allmänna ersättningssystem, finns svårigheter att överblicka förslagens konsekvenser. Förslagen riskerar att leda till permanenta och strukturella förändringar.

Närmare om förslagen

- Med inkomst av näringsverksamhet ska avses överskott av aktiv näringsverksamhet

Inkomst av näringsverksamhet delas upp i två kategorier; inkomst av aktiv respektive passiv näringsverksamhet. Passiv näringsverksamhet definieras av frånvaro av större arbetsinsats, normalt under 500 timmar per år. I aktiv näringsverksamhet lägger företagaren ned arbetsinsatser. Enligt skatterättens systematik beskattas visserligen passiv näringsverksamhet som en arbetsinkomst men egenavgifter betalas inte. Genom avgränsning till aktiv näringsverksamhet beräknas inkomsterna på samma underlag som egenavgifterna tas ut på, vilket ökar kopplingen mellan den avgift som betalas in och den ersättning som erhålls inom socialförsäkringen. Mot denna bakgrund *tillstyrker* Svenskt Näringsliv förslaget att i fråga om SGI definiera inkomst av näringsverksamhet att avse aktiv näringsverksamhet.

Enligt promemorian föreslås att med inkomst av näringsverksamhet vid beräkningen av SGI ska avses överskott av aktiv näringsverksamhet, vilket som huvudregel torde innebära ett större samband mellan erlagda egenavgifter och SGI än gällande regelverk. Förslaget beaktar dock inte att det för näringsverksamhet måste dras av tidigare års underskott, vilket skulle innebära att verksamhet trots ett positivt resultat måste redovisa ett skattemässigt underskott. Enligt gällande regelverk vid beräkning av SGI i näringsverksamhet ska skattemässigt underskott av näringsverksamhet som kvarstår från föregående år inte påverka beräkningen av SGI. Svenskt Näringsliv anser att förslaget är ofullständigt utrett och kan därför inte tillstyrka det.

---

[1] Enligt uppgift i SOU 2020:50, Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare, hade cirka 250 000 enskilda näringsidkare huvuddelen av sin inkomst från aktiv näringsverksamhet. Se betänkandet sid 60 fig 4.1

- En ny beräkningsregel ska införas för försäkrade med överskott av aktiv näringsverksamhet

Enligt promemorian föreslås att beräkningsunderlag för SGI av aktiv näringsverksamhet ska bygga på historiska inkomster. Inkomstunderlaget för SGI ska beräknas på den högsta av två olika beräkningar; överskottet av aktiv näringsverksamhet enligt det senaste beslutet om slutlig skatt, eller genomsnittet av överskott av aktiv näringsverksamhet från de två beskattningsår som föregår det senaste beslutet om slutlig skatt. Enligt promemorian görs bedömning att det inte ska införas en alternativ beräkningsregel för SGI som även omfattar aktuella eller förväntade inkomster.

Vid övergång till historiska inkomster för beräkning av SGI i näringsverksamhet bör särskilt beaktas att egenföretagares inkomster kan variera kraftig mellan olika år. Företagare kombinerar dessutom i hög utsträckning näringsverksamhet med anställning i olika omfattning, vilket också kan variera kraftigt mellan olika år. Därutöver bör hänsyn tas till att historiskt inkomstunderlag i näringsverksamhet inte alltid är aktuell och rättvisande.

Svenskt Näringsliv anser att en övergång till historiska inkomster för beräkning av SGI *dels* bör omfatta alla företagare som bedriver aktiv näringsverksamhet, *dels* bör kompletteras med en alternativ beräkningsregel som beaktar aktuella eller förväntade inkomster. Som nämnts ovan skulle knappt en femtedel av företagarna omfattas av den föreslagna beräkningsregeln. Det innebär ökad komplexitet och minskad förutsägbarhet vid beräkning av SGI för företagarna. Svenskt Näringsliv beklagar att promemorian inte tagit större intryck av förslagen som lämnades i slutbetänkandet Ett förbättrat trygghetssystem för företagare – enklare och mer förutsägbart (SOU 2021:98).

I motsats till bedömningen i promemorian anser Svenskt Näringsliv att det vid övergång till historiskt inkomstunderlag för företagare är både rimligt och nödvändigt med en alternativ beräkningsregel för SGI, då historiska inkomstuppgifter för de (få) företagare som föreslås omfattas av en ny beräkningsregel för SGI inte i alla situationer kommer ge ett rättvisande inkomstunderlag. Med en säkerhetsventil kan företagaren bedöma om den historiska SGI-beräkningen är rättvisande, eller om det finns anledning att begära alternativberäkning utifrån mer aktuella eller förväntade inkomster i företaget, med utgångspunkt i vad som framgår av det senaste beslutet om slutlig skatt. Detta gäller särskilt när verksamheten har tidigare års underskott, eftersom dessa enligt gällande skatteregler obligatoriskt ska dras av och därmed kan medföra att en verksamhet med ett positivt resultat för året ändå redovisar ett skattemässigt underskott.

Enligt förslaget ska utbetalade förmåner som grundar sig på SGI, såsom sjukpenning och föräldrapenning, likställas med inkomst av näringsverksamhet om sådan ersättning har grundats på inkomst av aktiv näringsverksamhet. I denna del innebär förslaget en minskad koppling mellan den avgift som betalas ut och den ersättning som erhålls inom socialförsäkringen. Svenskt Näringsliv anser att sådant undantag från grundläggande bestämmelser i socialförsäkringsbalken inte tillräckligt har utretts eller motiverats i promemorian.[2] Enligt den så kallade inkomstbortfallsprincipen är det endast inkomst i pengar av eget arbete som kan ligga till grund för SGI (25 kap. 2 § SFB), i likhet med övriga försäkrade bör detta även gälla den knappa femtedel av egenföretagare som föreslås omfattas av historisk SGI.

---

[2] Till skillnad från promemorians förslag innehåller SOU 2021:94 ett fullständigt förslag till en förenklad beräkning för samtliga egenföretagare varför ett avsteg från grundläggande principer kan accepteras för att uppnå ett mer ändamålsenligt system.

- En ny beräkningsregel för kombinatörer

För en försäkrad som har inkomst av både anställning och näringsverksamhet, en så kallad kombinatör, föreslås att SGI avseende anställning ska beräknas till det högsta beloppet av antingen de senaste tolv månadernas inkomst av anställning *eller* den årliga inkomst av anställning som den försäkrade kan antas få tills vidare. Detta ska dock inte gälla om den försäkrade omfattas av SGI under uppbyggnadsskede. Som det får förstås avser förslaget att skapa en ökad förutsebarhet för kombinatörer vid fastställande av SGI, genom att tydliggöra vilken SGI av anställning han eller hon som lägst kan räkna med. Det vill säga innan SGI beräknats avseende inkomsten av näringsverksamhet för företagaren. Det är dock inte utrett om och i vilka situationer förslaget innebär förenkling och ökad förutsägbarhet.

Svenskt Näringsliv instämmer med att regelverket medför stor osäkerhet för kombinatörer om vilken SGI han eller hon kan förvänta sig. Även om förslaget möjliggör historiskt inkomstunderlag för SGI av anställning parallellt med nuvarande regelverk, innebär dessvärre inte de förslag som lämnas i promemorian ökad förutsägbarhet eller enkelhet avseende SGI-beräkning för dem som har inkomst av både anställning och näringsverksamhet. Att en kombinatör föreslås få kunskap om den lägsta SGI han eller hon ”kan räkna med”, men som däremot inte kommer att motsvara den SGI som kommer att beslutas när även inkomsten av näringsverksamheten räknas med, innebär ökad osäkerhet för den försäkrade. Att få korrekt information om vilken SGI som kommer ligga till grund för ersättningar såsom sjukpenning och föräldrapenning är av betydelse för alla försäkrade, det gäller även för så kallade kombinatörer. Svenskt Näringsliv anser att förslaget är ofullständigt utrett och kan därför inte tillstyrka det.

- Årsinkomsterna avseende inkomst av näringsverksamhet ska räknas om med prisbasbeloppet

Vid beräkning av SGI i fråga om inkomst av näringsverksamhet föreslås att inkomster från ett tidigare beskattningsår ska räknas om med hänsyn till förändringen av prisbasbeloppet. Vid övergång till historisk beräkning av SGI, där tidigare års fastställda slutliga skatt utgör beräkningsunderlag, kan inkomstuppgifterna vid ett aktuellt SGI ärende vara flera år gamla. Enligt gällande tillämpning av SGI vid beräkning av näringsverksamhet omräknas därför tidigare års inkomster till aktuellt prisläge med det förhöjda prisbasbeloppet. I promemorian föreslås att inkomsterna i stället ska räknas om med prisbasbeloppet och att detta tydligt regleras i socialförsäkringsbalken. Svenskt Näringsliv anser att konsekvenserna av att tillämpa omräkning med prisbasbeloppet i stället för det förhöjda prisbasbeloppet inte är tillräckligt utrett, utan behöver analyseras och motiveras ytterligare. Svenskt Näringsliv kan därför inte tillstyrka förslaget.

- Sjukpenninggrundande inkomst för vissa försäkrade som återvänder till Sverige

För biståndsarbetare med flera, samt medföljande familjemedlemmar, som återfår sin tidigare SGI vid återkomsten till Sverige, föreslås att för skydd av SGI att han eller hon aktivt måste söka arbete och vara anmäld hos Arbetsförmedlingen under 25 dagar från återkomsten till Sverige. Svenskt Näringsliv anser att det är rimligt att försäkrad som återvänder till Sverige och som tillfälligt under tre månader efter hemkomsten återfår tillhörighet till den arbetsbaserade försäkringen, även bör få ett rådrum för att SGI:n ska bestå på den tidigare nivån. Kravet att redan dagen efter hemkomsten till Sverige återgår i arbete eller skyddar sin SGI på annat sätt kan ses som alltför strängt. Ett liknande rådrum gäller redan för skydd av

SGI för den som har haft sjukpenning. Svenskt Näringsliv anser att det är rimligt med ett rådrum om 25 dagar för att den försäkrades SGI ska fortsätta att gälla på den tidigare nivån och *tillstyrker* därför förslaget.

Svenskt Näringsliv vill i sammanhanget ånyo påtala behovet av att alla anställda som sänds ut av arbetsgivaren för att arbeta i annat land, samt medföljande familjemedlemmar, bör återfå såväl sin tillhörighet till den arbetsbaserade försäkringen som sin tidigare SGI vid återkomsten till Sverige.

- Övrigt

För det fall att historisk SGI-beräkning av näringsverksamhet trots allt genomförs för en minoritet av företagarna vill Svenskt Näringsliv påtala att reduktionsfaktorn 0,97 procent bör slopas för inkomster av näringsverksamhet. Eftersom beräkningsunderlaget då endast kommer att bygga på historiska inkomstuppgifter, saknas anledning att tillämpa reduktionsfaktorn som infördes i avvaktan på införande av just historiska inkomstuppgifter.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Mattias Dahl